

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An Superiores Regulares possint reducere Missas ad minorem
summam? Et an Regulares satisfacere queant plurimis Missis detibus per
vnam Missam, additis in ea tot commemorationibus, quot Missæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Missarum, & oneribus imparia reducere possint ad rationem quinquaginta scutorum monetæ Romanæ pro qualibet Missa quotidiana. Quo privilegio per communicationem pariter fruuntur & aliæ domus eiusdem Ordinis, & aliæ Religiones, quæ communicant in privilegiis. Et ita hanc sententiam præter Caspensem à me alibi adductam docuerunt etiam Petr. Marchant. in Trib. Sacr. tom. 2. tr. 2. p. 2. tit. 4. q. 2. resol. 5. Garcias in Sum. Theol. Mor. tract. 3. diff. 10. lib. 4. n. 22. Pellizzarius in Man. tom. 2. tract. 6. c. 3. n. 8 & me citato P. Lugo de Sacr. lib. 5. c. 12. q. 9. n. 96.

2. Verùm hanc opinionem acriter impugnat Pater Magister Lezana in Sum. Q. Q. Regul. tom. 4. verb. Missa num. 31. quia secundum Praxim Religionum, gratia concessa per Breuia particularia à Summo Pontifice, vel Sede Apostolica alicui domui, vel Conventui non solent communicari aliis, neque eiusdem, neque diversæ Religionis domibus, aliàs magna confusio, & absurda inde sequerentur; sed etiam quia Pontifex in dictis literis non concedit facultatem reducendi talia onera Missarum, sed ipse ea reducit de consilio Dominorum Cardinalium Congregationis Concilij. Si autem hoc factum Pontificis communicaretur aliis Religionibus habentibus communicationem cum Minimis, procul dubio non esset ipsis necessarium recurrere pro talium onerum reductione ad Sedem Apostolicam, sed uti hac reductione, & innumeris aliis, quæ quotidie fiunt ab eadem Sede, quod est absurdum, & contra quotidianam experientiam, quæ constat, omnes Religiones solitas esse recurrere ad sacram Congregationem singulis vicibus pro similibus reductionibus. Similiter, si talis gratia suffragati posset aliis Religionibus, etiam dici posset, quod cum sacra Congregatio concedit facultatem alicui Religioni faciendi, v. g. aliquam alienationem, vendendi scilicet aliquam vineam, vel domum, posset aliæ Religiones propter communicationem privilegiorum uti ipsa, quod est absurdum.

3. Unde ex his, non obstante autoritate Peyrini, Marchini, Caspensis, Marchantij, Garcie Pellizzarij & Lugo ubi supra, ego nunc sententiæ Patris Lezanae adhaereo, & quidem nimis me urget stylus Curie Romanæ contra sententiam adductam, & contra Doctores citatos.

4. Nec obstat aliud privilegium Urbani VIII. concessum Fratribus Minoribus; nam ad summum, ut observat Tamburinus de Sacr. Missa lib. 3. cap. 1. §. 4. n. 17. esto propter reductionem Missarum quotidianarum illi non obligarentur ad Pontificem confugere: obligarentur tamen propter alias reductiones non quotidianas, & quando reductio instat, ut fiat extra Capitulum. Adde concessionem dictam solum loqui de reductione faciendi in primo Capitulo, & non amplius; quare si occurrat faciendi alia reductio post illud Capitulum, certe ad sanctam Sedem erit recurrendum.

5. Caveant igitur Regulares à sententia Marchini, & aliorum; nam Praxis Romanæ Curie demonstrat, illos debere pro reductione Missarum ad sanctam Sedem recurrere, ut re vera in casu contingenti recurrant omnes Regulares.

RESOL. X.

An Generales Religionum possint dispensare, ut certarum Missarum cum multis collectis celebratione, plurium Missarum oneribus Regulares subditis satisfaciant? Ex part. 2. tract. 14. Ref. 6.

§. 1. Respondeo, quod hoc licitum erat, ut observavit Rodriguez tom. 1. q. 43. art. 13. Bartholomæus ab Angelis in exam. Confess. dial. 5. §. 764. Tom. 11.

Fraxinellus de Sacerd. oblig. sect. 7. §. 9. & Confertius ait, ex privilegio Iulij II. & Leonis X. potuisse Regulares, ex dispensatione Generalis unius Missæ celebratione, cum novem collectis, vel inferioris numeri satisfacere pro novem Missis, etiam si specialiter de Requiem, vel de aliis Sanctis dicenda fuissent. Sed modò facta Congregatio in supradicta Bulla §. 4. revocatur familia privilegia, & indulta. Ergo, &c.

RESOL. XI.

An Superiores Regulares possint reducere Missas ad minorem summam?

Et an Regulares satisfacere queant plurimis Missis debitis per unam Missam, additis in ea tot commemorationibus, quot Missæ debite erant dicenda? Ex p. 1. tract. 2. & Miscell. 2. Ref. 4.

§. 1. Circa hanc difficultatem Brunus part. 2. tr. 8. cap. 1. prop. 8. & 9. asserit, quod possunt Generales Regularium ex causa reducere ad minorem numerum Missas, quæ vocantur Missæ dotationum, & anniverfariorum, non solum in capitulis Generalibus, & Provincialibus, sed etiam extra illa. Deinde addit, quod Prælati generales possunt dispensando facere, ut subditi Regulares satisfacere queant pluribus Missis debitis per unam Missam additis in ea tot commemorationibus, quot Missæ debite erant dicenda: possuntque suam facultatem ad id faciendum aliis committere. Et hoc ex privilegio Leonis X. & Martini V. quod huius tenoris est: De cætero perpetuis futuris temporibus possint in vna Missa facere commemorationes novem, quæ satisfaciunt ex Apostolica dispositione pro 9. Missis debitis, vel minorem numerum descendendo, qui etiam satisfaciunt pro tot Missis præmissis, quot sicut commemorationes; & quidem tam plenè, ut conscientia eorum penitus exonerentur à promissionibus, & fidelibus tantoperè suffragantur, ac si diversis diebus integraliter Missas impositas sigillatim celebrassent: Quid clarius? Quod quidem privilegium valere non solum pro Missis receptis; verum etiam pro recipiendis, cum verba privilegij sint absoluta, & abstrahant à differentiis temporis, ut considerant, parebit: quod confirmatur ex verbis, quæ præfati privilegij verba præcedunt, in quibus expressè habentur; Ut commemorationes dictæ suffragantur fidelibus, qui dederint elemosynas pro Missis dicendis, vel quos in posterum dare contigerit. Deinde subiungit: Ut Generalis dispenseret pro Missis dicendis, &c. iuxta tenorem præhabitu, &c. Et quod possit hanc facultatem Generalis aliis committere, probat, quia hæc gratia facta est potissimum Ordinibus Regularibus, deinde persona Generalis tanquam prima; per quam ad alia sui Ordinis membra, ad eam postea influendam, diffundi debet, qui autem per alium facit per seipsum facere videtur. Secundò, quia omnis potestas ordinaria est delegabilis, hæc autem est ordinaria, utpotè in perpetuum concessa, & officio perpetuo annexa. Nec objicias, quod hæc potestas est extraordinaria; nam licet ita se habeat, sitque potestas delegata, est tamen subdelegabilis potestas delegata, quando datur à supremo Principe delegatis ad univèrsitatem causarum, cuiusmodi est hæc, quæ à Papa concessa est in usum reducenda, iuxta usum potestatis cuiuslibet Generalis, ut constat ex cap. fin. de offic. deleg. & ex cap. cum causam, de appel. Non objicias secundò, electam fuisse personam indistinctam, & iudicium; nam respondebitur non ita esse, quando eligitur persona incognita, & indeterminata; nisi per qualitatem futuram, sicut in hoc privilegio.

Sup. hac doctrina supra in Ref. 4. §. 6.

Sup. hoc in Ref. præterita.

Sup. hoc ibid.

ON
II

legio, vt docent Syll. *verb. delegatum* q. 8. Ex quibus patet, quod Generales possunt hanc facultatem fratribus subditis committere, vt de facto committunt suis Commissariis, seu Visitoribus, quos in Prouincias mittunt cum potestate vniuersali ad omnes causas, qui ac etiam Generales hoc priuilegio, nisi raro vti debent, & cum hac conditione, vt præter prædictas commemoraciones pia opera subditorum applicent pro rata necessitatis cuiusque Missas commendantis. Hæc Bruno.

2. Sed quidquid sit de tali Priuilegio Leonis X. & Martini V. assero proferus non esse admittenda in Prouincijs vbi Decreta Sacre Congregationis vsu recepta sunt, quod necessarium erat Patrem Brunum aduertere. Dico igitur, Decreta iussu Urbani VIII. edita de celebrat. Missarum die 21. Junij 1625. §. 3. sic habere; Id verò vt deinceps obseruetur exactius, Sacra Congregatio eadem auctoritate reuocat priuilegia, & indulta omnia quibusvis personis, Ecclesijs, ac locis pijs, tam secularibus, quam regularibus cuiuscumque Ordinis, Congregationis, & instituti quacumque ob causam concessa, quibus indulgetur, vt certarum Missarum, vel anniuersariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat. Et in fine Pontifex apponit clausulam derogatoriam amplissimam omnium Priuilegiorum, & ipsemet Pater Brunus fatetur rarè Generales his priuilegijs vti, non enim, ait audiui, quod in Religione Minorum illius vsus vsquam fuerit, & credo quod in alijs Ordinibus, illius vsus si fuit, rarissimus extitit, ipseque ex graui causa. Sed absolute nunc dicendum est talia priuilegia fuisse ab Urbano VIII. in dictis Decretis reuocata, vnde caueant Regulares doctrinam Patris Brunii ad proximum deducere.

RESOL. XII.

An aliquando sine licentia Papa, vel Sacre Congregationis possit Superior Regularium, vel Sacerdos secularis reducere Missas ad numerum minorem?

Et notatur, quod si testator reliquisset, vt suis hæres in singulos annos eroget tantam pecuniam, vt celebrare pro ipso curet tot Missas: tunc si temporis decursu ad auctum sit Missæ stipendium, teneri hæredem maiorem pecunia summam erogare, ne Missarum numerus minuatur. Ex p. 7. tr. 1. 2. & Miscell. 3. Ref. 22. alijs 20.

Sup. hoc in Ref. seq. & lege Doctrinam Ref. 1. post seq. signanter §. Deinde.

§. 1. **C**asus potest in praxi sæpius accidere, v. g. An habens onus celebrandi Missam quotidianam, vel Missas singulis annis cum assignatione certi stipendij, aut æquivalentis, vti fructuum domus, agri, &c. tunc correspondentis elemosynæ currenti tempore impositionis oneris, si augetur stipendium aut decrescant fructus domus, agri, census, &c. possit ille Sacerdos, qui onus celebrandi suscepit, dicere tot Missas, quot sunt fructus, quos percipit singulis annis correspondentes salario statuto, vel consuetudine aucto, cum diminutione Missarum etiam ad medietatem? In tali casu Genuensis de Eccles. Tricen. 6. q. 179. docet hæredes teneri adiungere stipendium conueniens data capacitate hæreditatis. Sed Bordon. in cons. regul. 1. ref. 25. n. 37. putat Sacerdotem in tali casu tot Missas dicere posse, quot fructus colligantur habito respectu ad incrementum salarij, quando aliàs stipendium ab initio assignatum non excedebat taxam elemosynæ consuetæ. Probatur, Tum quia stipendia Missarum ab initio assignantur à testatoribus, vel de eorum commissione ab hæredibus non ad placitum proprium, sed habito respectu ad elemo-

synam, quæ statuto, vel vsu fuit introducta tunc temporis; ergo signum est voluntatem testantium in impositione huiusmodi onerum esse, vt quantitas Missarum commensuraretur quantitati stipendij currentis, ergo aucto stipendio cursu temporis, minuendus est numerus Missarum. Nec obstat dictum Genuensis satisfacti assentis, nequaquam minuendum esse numerum Missarum; sed eo casu augendum esse pretium ab hæredibus, ducti ea regula, quod si testator cogitasset, aut fuisset interrogatus de hac re, ita vero similiter disposuisset, consequenter si prædidisset hoc, non diminuisset numerum Missarum, sed potius stipendium auxisset: Quia, vt ait Fraxinell. cit. potius seruatur oppositum, testatores enim intendunt minus grauare hæredes præterquam quod argumentum huiusmodi ab hæredibus exigendum est incrementum discordiarum & litium, ita quod stipendium promissis necesse esset expendere in litibus, quæ hisce temporibus inficiuntur iniquitate, & odijs, auaritia, & auaritia Notariorum, Procuratorum, & Iudicum. Deinde hac tempestate hæredes conueniunt cum Sacerdotibus de stipendio currenti tempore conuentionis, consequenter vigore huiusmodi pacti Sacerdotes nullum ius videntur habere ad augmentum salarij: alij verò assignant rationabilem proprietatem, vnde dicta regula his conditionibus destruitur.

2. Nec obstat dicere Primò, quia huiusmodi diminutio est quædam reductio, quam solus Papa facit. Secundò, quia qui tenem acceptauit Capellaniam quotidianam, singulis diebus tenetur celebrare donec à Papa fiat reductio. Tertio, quia hoc est mutare voluntatem testatoris, quod solius est Papæ. Nam respondet Bordonus ad primum, Missarum reductio nem spectari dupliciter, vno modo, quatenus numerus Missarum diminuitur auctoritate, & per dispensationem, in quo sensu loquitur obiectio, & sic solus Papa dispensat; altero quatenus numerus Missarum diminuitur ex æquitate, & iustitia, quæ non patitur, vt Sacerdos celebret gratis, quod stipendium promissum, & in hoc non est necessaria Papa facultas: Quod suadet à simili de relaxatione voti per dispensationem, quæ solius est superioris; & commutationem propria auctoritate, posita rationabili causa.

3. Ad secundum dicit esse disparem rationem de tenui stipendio; de quo in obiectione, respectu cuius cum Capellanus ab initio fuerit contentus, ratio dicitur, vt in futurum id sibi non displiceat, stando promissis, ex vulgatis enim iuribus, quod semel placuit, amplius displicere non debet. Et de stipendio congruenti, de quo in nostro casu, & non de primo; vnde promissio intuitu stipendij congrui regulanda est ex congruitate stipendij, consequenter sicut variatur mutatione temporis, ita variari debet numerus Missarum, quod accidere non potest in casu obiectionis, in quo Capellanus promissum stare tali stipendio tenui, vt sic.

4. Ad tertium asserit id non esse mutare mentem testatoris, sed secundum eius mentem facere, qui non intendit sacerdotem gratis, aut cum tenui stipendio obligare ad celebrandum, cum ab initio congruentem elemosynam designauerit, aliàs voluntas eius esset incongrua, & iniusta, quæ seruanda non est, Gloz. *ver. voluntatem, cap. tua nobis de resam.* Et ita hanc opinionem Bordonus tenet etiam nouissimè doctus, & amicissimus P. Raphaël Aversæ de sac. Euchar. q. 11. *sect. 18.* Ego verò nolo circa illam sententiam meam proferre, sed eius resolutionem S. Congregationi remitto.

5. Nota tamen, quod si testator reliquisset, vt suis hæres in singulos annos eroget tantam pecuniam,